

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЕКТ

**“Тобі, рідний краю,
я пісню співаю”**

Літературна карта Голованівщини

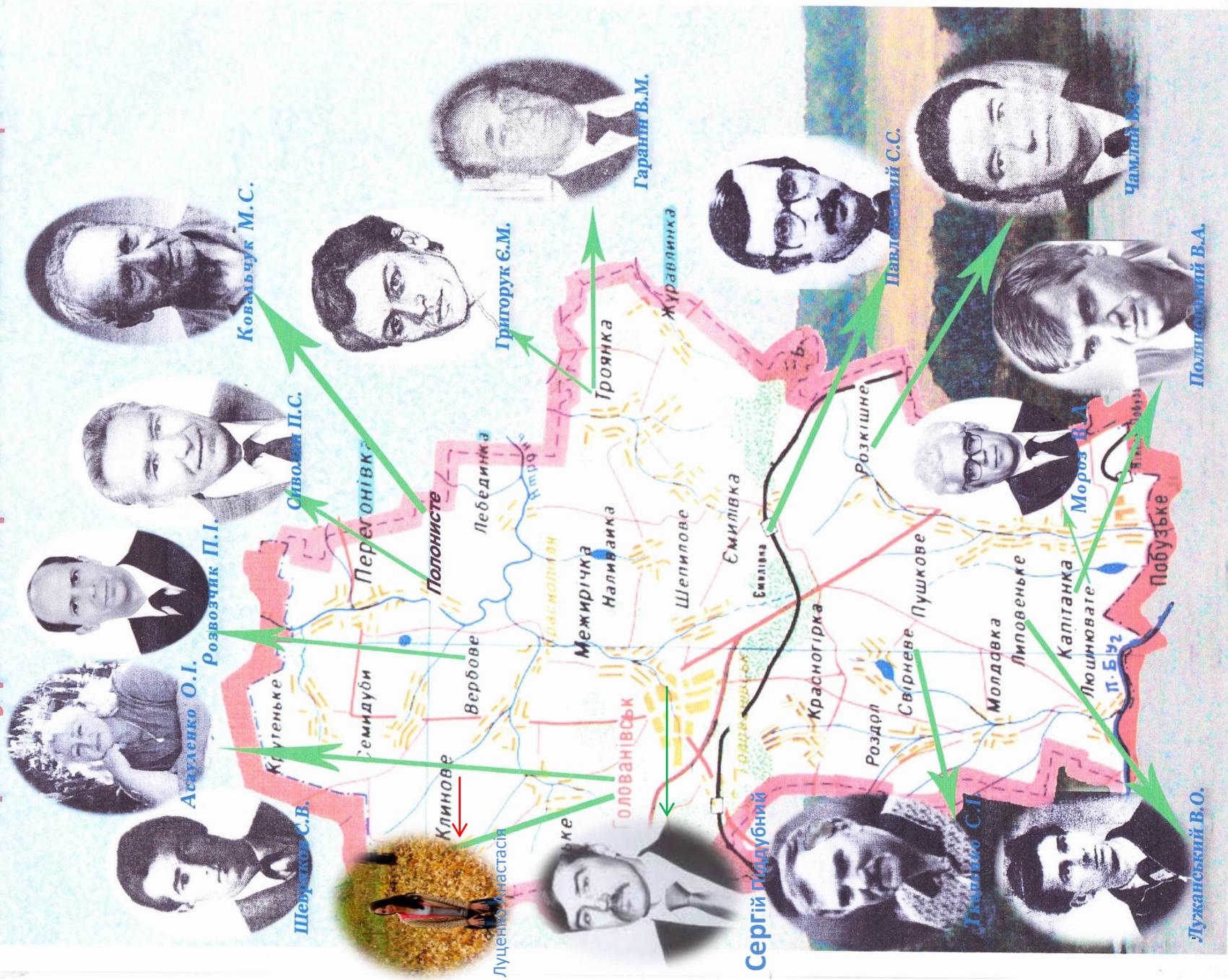
A parchment scroll is unrolled on a wooden surface. A quill pen with a red feather and a small black inkwell are positioned on the left side of the scroll. The scroll is framed by a decorative border.

Мета: Дослідити літературну спадщину Голованівщини.

Над проектом працювали : Мукоїда Анна (6 кл)
Кириленко Наталія (7 кл)

Керівник проекту: Риковська Світлана Андріївна

Літературна карта Голованівщини

АНАСТАСІЯ ЛУЦЕНКО

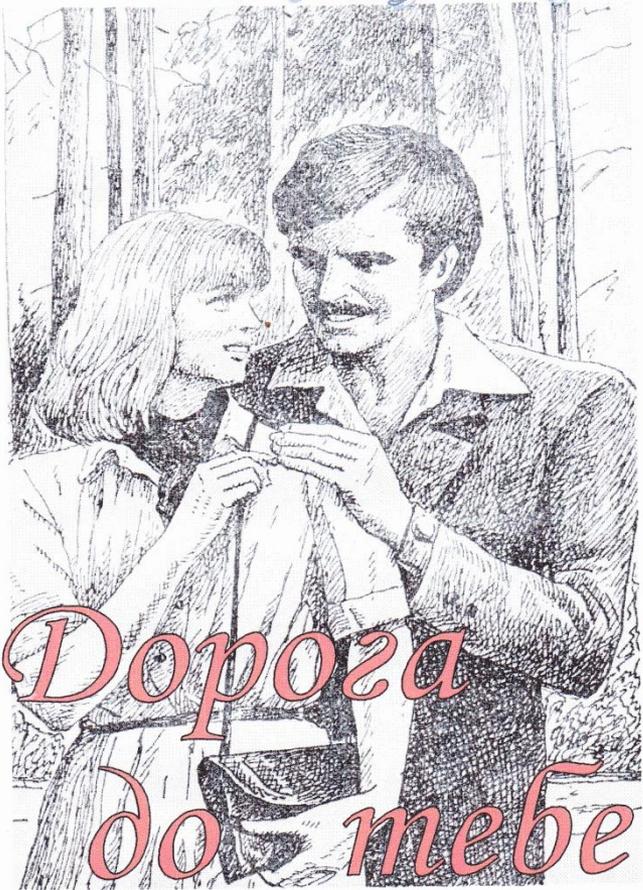
«З раннього дитинства цікавлюся літературою англійською мовою. Часом пишу вірші та прозові твори. А в майбутньому мрію стати журналістом. На мою думку, професія журналіста – одна з найцікавіших, але й також одна з найважчих у світі. Тому, мабуть, аби стати фахівцем, справжнім знавцем своєї справи потрібно докладати чимало зусиль. І я добре це розумію, але це не стає перешкодою на моєму життєвому шляху, а навіть навпаки: додає наснаги та натхнення. Можливо, моя найзаповітніша мрія стане реальністю.»

КЛИНОВА

Не зрівнятиш шуму у місті,
Не зрівнятиш трамваям , метро,
Не зрівнятиш з тією доріжкою,
Що привела у рідне село.
Кохая палко я шипшину,
Яка росте в бабусинім саду,
Ходжу я боса у долині,
Блукаю часто у яру.
А скільки раз, бува у лісі,
Пташкам дивуюсь завше я,
Та не зустрій такого в місті!
Клинова, рідна ти моя!

Ольга Асауленко

Дорога
до тебе

Асауленко Ольга Іванівна

народилася 6 вересня 1956 року в с.м. Голованівськ у робітничій сім'ї, на берегах ріки Кайнари. Бібліотекар за фахом. Перші спроби писати вірші розпочала у випускному класі. Поезії друкувалися у газетах «Там, де Ятрань...», «Вісник Голованівщини», «Кіровоградська правда», «Україна – центр», «Культура і життя», московському альманасі «Лір». Ольга Іванівна – лауреат літературно – мистецької премії ім. С. Шеврякова.

Поетеса Ольга Асуаленко, як і Степан Шевряков, виросла на березі річки Кайнари, назву якої з тюркської перекладають як “джерело”. З малих літ вона купалася у маминих квітниках і бігала між грядками за мамою до річки, де вона любила прати білизну. Особисте життя не склалося в Ольги Іванівни. Не було в неї чоловіка, дітей, однак її мрії про найкраще – про любов до коханого, до дітей відображені у її віршах. Вона завжди була активною в громадському житті, тісно співпрацювала з газетою “Там, де Ятрань”, де й надрукувала свої найкращі поезії. Займалася політичною діяльністю, в т. ч. очолювала виборчий штаб партії “Наша Україна”.

Чарівне село на трьох ярах і річці Янівці, Троянка, також дало двох прекрасних поетів. Євген Григоруk – невтомний революціонер. Він щиро повірив загальному пориву-вибуху, що стався після 1917 року за побудову нового суспільства, нового світу. Здається, ніщо не могло зупинити його в революційному екстазі – він весь у полоні панування нової ідеї:

Гаранін Володимир Михайлович

народився 5 лютого 1934 року у с. Троянка. Закінчив філологічний факультет Одеського державного університету ім І.І. Мечникова, працював у партійних органах та в системі Міністерства внутрішніх справ. Відповідальний секретар Одеської обласної організації СПУ. Володимир Михайлович плідно працює в жанрах сатири і гумору, філософської лірики, прози, публіцистики, літературної критики та мовознавства. Автор поетичних збірок: «Доброзичливий Горобець», «Червоні світанки», «Щиро кажучи», «Притчі про козака Мамаю», «Четвертий вимір», «Голубі серпанки», «Осінні мелодії», «Ну що б, здавалося, слова...», «Як парость виноградної лози», «Еней був парубок моторний», «Звична справа», літературознавчих книг «Віктор Дзюба», «Реве та стогне Дніпр широкий».

Володимир Гаранін плідно працює в жанрах сатири й гумору, філософської лірики, прози, публіцистики, літературної критики та мовознавства. З під пера нашого талановитого земляка вийшло в світ чимало творчих доробок: поетичні збірки: «Доброзичливий горобець», «Червоні світанки», «Щиро кажучи», «Притчі про козака Мамає», «Четвертий вимір», «Голубі серпанки», «Осінні мелодії», «Моменто морі», поема «Дума про Сірка», збірки новелет «Звична справа», демонологічна повість «Чортів батько», мовознавчі книжки «Ну щоб, здавалося, слова», «Як парость виноградної лози», «Еней був парубок моторний» (Лексична енциклопедія «Енеїди»), літературознавча книжка «Віктор Дзюба» - про відомого українського письменника Віктора Дзюбу. Лауреат премії ім. Степана Олійника, дипломант Всеукраїнського конкурсу «Байка - 2001», лауреат Всеукраїнського конкурсу «Українська мова – мова єднання» (2003,2004,2005,2006), нагороджений Почесними відзнаками НСПУ та голови Одеської обласної державної адміністрації. Член Національної Спілки письменників України та Національної Спілки журналістів України.

Талант письменника - іншого нашого земляка, вихідця села Клинового **Пантелеймона Мостовика** був загублений в ГУЛАГІ. Лише після розпаду СРСР із розсекречених архівів КДБ дізналися про нього. Одним із речових доказів, за яким звинувачувався в антирадянській діяльності Пантелеймон Васильович, було оповідання “Очна ставка”. З березня 1945 року було оголошено вирок, в якому зазначалося, що “Мостовик, будучи різко антирадянськи налаштованим, займався складанням антирадянських віршів і оповідань, в яких зводив наклепи на керівництво ВКП(б) і Радянський уряд”. П. Мостовика засудили до вищої міри покарання – розстрілу. Однак потім розстріл замінили на 20 років тюрми і 5 років заслання.

У нас сьогодні є можливість прочитати оповідання цієї безсумнівно талановитої людини.

Вербівчанин Петро Розвозчик своїх дідусів та бабусь не пам'ятає – померли в “голодовку” у тридцять третьому. Лише бабуся Оляна пережила голод, воєнне лихоліття. Її не стало у 1957 році, саме тоді, коли народився внук – майбутній педагог і поет. Навчався на відмінно. Системність знань, здобутих у школі, дещо збила юнака з пантелику при виборі майбутнього фаху. Петро вступає до Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка на фізичний факультет (відділення теоретичної фізики). Однак за неповний тиждень хлопець зрозумів, що не туди потрапив. І вже в наступному році круто міняє життєвий напрямок – вступає на українське відділення філологічного факультету. Всі, хто його знає, називають Петра Іларіоновича – учителем від Бога. Розум, мистецька обдарованість, творчий підхід до справи, працездатність, толерантність і делікатність, справжня інтелігентність, любов до дітей та рідного слова принесли педагогу шану, любов і славу. Йому було присвоєно звання Заслуженого вчителя України. В поетичній творчості він теж вимогливий, вдумливий і спостережливий. І тут він шукає власний шлях. Колеги по перу називають його “самобутнім і навіть таємничим поетом” (Віктор Міняйло), а ще “абсолютним паном форми” (Григорій Аврахов), що, в принципі, можемо бачити із представленої добірки віршів. Лауреат премії ім. І. С. Нечуя Левицького.

**заслужений учитель України,
член Національної спілки
письменників**

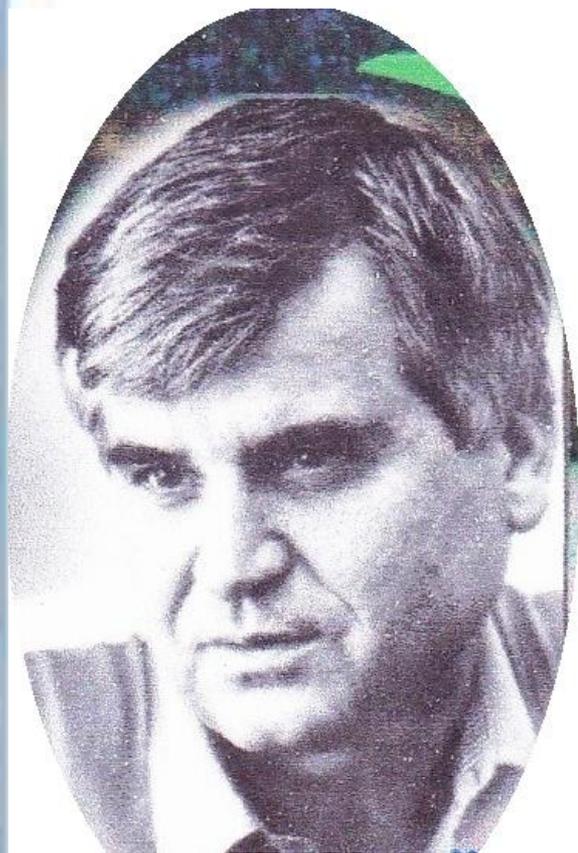
Народився Розвозчик Петро Іларіонович 13 серпня 1957 року в селі Вербове Голованівського району. Закінчив філологічний факультет Київського університету. Працює вчителем української мови і літератури у середній школі (м. Біла Церква).

Працює старшим викладачем кафедри документознавства Білоцерківського інституту економіки та управління ВМУРоЛ «Україна», заслужений учитель України, член Національної спілки письменників(1998р), поет, автор поетичної книжки «Коні волі» (1996) та багатьох публікацій у періодиці.

Віктор Полянецький

вже з першої книги його почали порівнювати з такими літературними авторитетами як М. Коцюбинський, В. Стефаник, Г. Косинка, А. Любченко, Григій Тютюнник. Зокрема ,лауреат Національної премії ім. Т. Г. Шевченка Леонід Череватенко писав: “спресованості, “натоптаності”, його (В. Полянецького) письменницької манери можна позаздрити: того, про що він розповідає в короткій новелі, декому з майстрів сучасної прози вистачило б на чималу повістину”. У житті Віктор Анатолійович скромна, витримана людина, такий же він і в творчості. Його герої кожний зі своїми достоїнствами та вадами, кожний має свій неповторний характер і хист, всі вони виразні й індивідуалізовані, навіть коли окреслюються нібито побіжно – двома-трьома реченнями. Ними не можна не захоплюватися, не перейматися їхніми проблемами, горем чи радістю, бо виписані вони автором з великою любов'ю.

Народився і виріс Віктор Анатолійович у селі Капітанка. На берегах Бугу-ріки зустрів перше кохання, перше натхнення. Сюди ж майже щорічно приїздить із Харкова, щоб знову пройти стежками героїв своїх творів, вдихнути чар дитинства і юності, отримати новий заряд духу творчості. Мати письменника померла рано, і тепер він ніколи не обминає навідуванням свого старенького татуся, привозить подарунки. А коли з батьком сталася біда і важка травма прикувала його до ліжка, син взяв відпустку за свій рахунок, приїхав, влаштував у Первомайську лікарню і кілька тижнів сидів коло нерухомого батька, поки не стало йому краще. Якби Віктор цього не зробив, батько міг би назавжди залишатися прикованим до ліжка. Зараз він знову на ногах. Достеменно сказане про С. Шеврякова “синівської любові чисті промені” стосується і Віктора Полянецького. На таке здатні великої душевної сили і синівського та громадського обов’язку люди.

Сергія Піддубного

який народився в селі Крутенькому, а живе нині в Голованівську, знають більше як громадського діяча, газетяра, краєзнавця, дослідника української історії та мови. Був головою Голованівської РДА, заснував і редагував газету “Сходи”, “Там, де Ятрань”, написав і видав півтора десятка книг з історії сіл району, і кілька книг з дохристиянської історії України. Отож, голова Кіровоградської обласної організації Національної спілки письменників України Василь Бондар у своєму попередньому слові до першої збірки прози С. Піддубного “На майдані” справедливо зауважував: “Не знаю іншої людини в сучасній Україні, яка б такою мірою вернула своїй малій батьківщині із майже повного забуття, припудреного брехнею й багаторічним замовчуванням справжньої історії, вернула саму себе, як це зробив Сергій Піддубний. Якби кожен письменник, журналіст, історик зробив для рідного гнізда бодай десяту частку того, що має в активі Піддубний, ми могли б бути спокійні за здоров’я і долю нації”.

Ткаченко Сергій Іванович

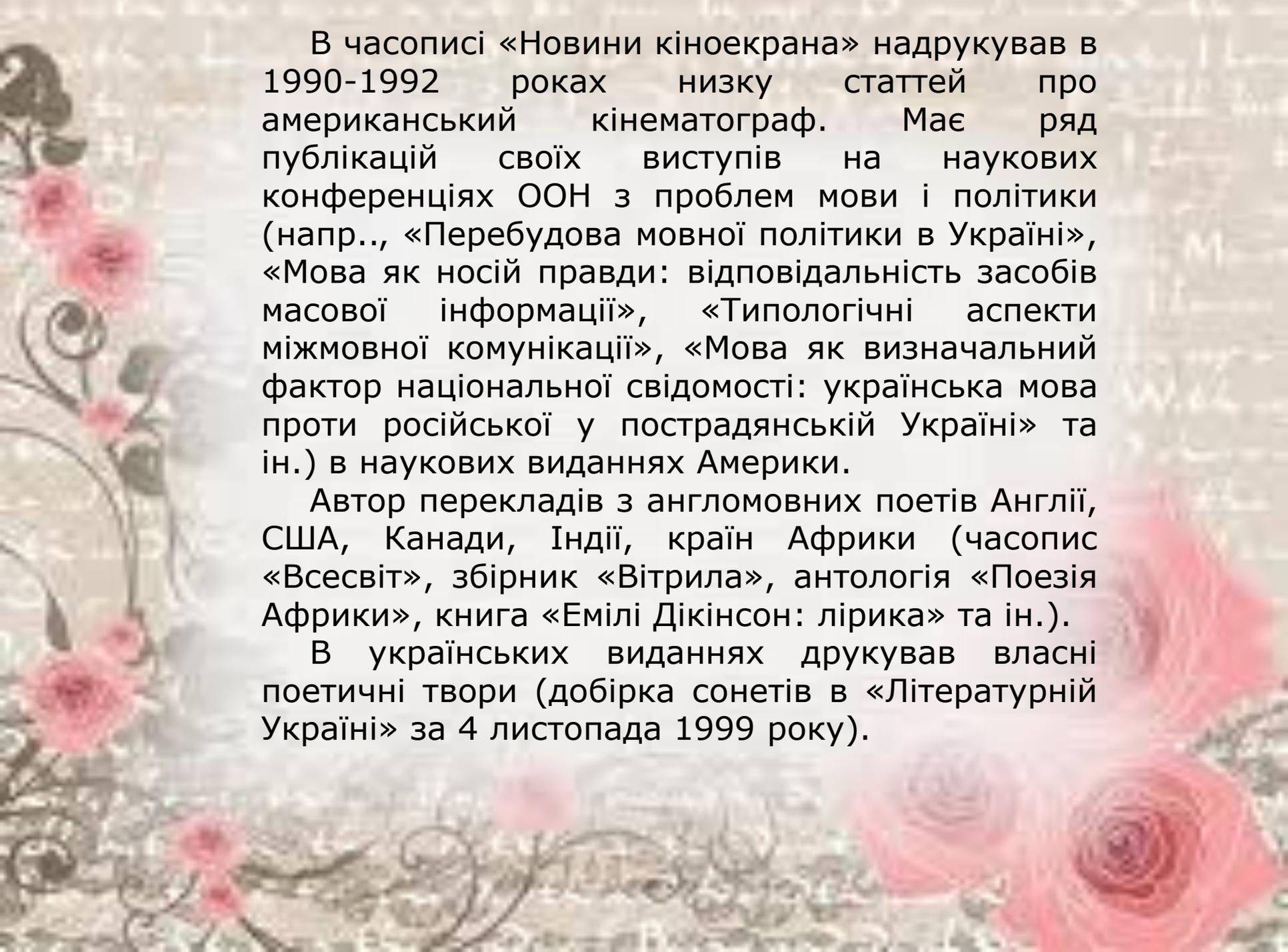

поет, письменник, громадський діяч

Народився 13 травня 1951 року в селі Ново - Шепеличі Чорнобильського району Київської області. 1973 року закінчив Київський держуніверситет ім. Т.Г. Шевченка (факультет романо - германської філології), десять років працював викладачем Київського інституту іноземних мов. Кандидат філологічних наук (шекспірознавство). З 1987 року – на роботі в ООН.

Дитячі та юнацькі роки пройшли у селі Свірневому, Голованівську, Ульяновці. Про ці роки в нього залишились світлі спомини, які й привели його знову на Голованівщину з Нью – Йорка. Сергій Іванович залишив для шанувальників поезії, а також для бібліотек Свірневого, Голованівська більше десятка примірників збірок поезій та перекладів.

Мав друковані наукові статті з проблем шекспірології, перекладознавства, філології (збірники «Теорія і практика перекладачу», «Хай слово мовлено інакше», журнали «Сузір'я», «Українська мова та література в школі» та інші).

В часописі «Новини кіноекрана» надрукував в 1990-1992 роках низку статей про американський кінематограф. Має ряд публікацій своїх виступів на наукових конференціях ООН з проблем мови і політики (напр., «Перебудова мовної політики в Україні», «Мова як носій правди: відповідальність засобів масової інформації», «Типологічні аспекти міжмовної комунікації», «Мова як визначальний фактор національної свідомості: українська мова проти російської у пострадянській Україні» та ін.) в наукових виданнях Америки.

Автор перекладів з англomовних поетів Англії, США, Канади, Індії, країн Африки (часопис «Всесвіт», збірник «Вітрила», антологія «Поезія Африки», книга «Емілі Дікінсон: лірика» та ін.).

В українських виданнях друкував власні поетичні твори (добірка сонетів в «Літературній Україні» за 4 листопада 1999 року).

СИВОЛАП ПЕТРО СПИРИДОНОВИЧ

поет-сатирик, автор поетичних збірок

Народився 1929 року в селі Полонисте
Голованівського району.

член Спілки письменників України, автор багатьох
поетичних збірок. Працював в Кіровоградській
обласній газеті.

Володимир Лужанський народився і все своє недовге життя проживав у селі Липовеньке, яке він любив до нестями. Він добре знав Степана Шеврякова, бував на засіданнях літературної студії “Джерело”, відчув на собі його вимогливість, переймався його відповідальністю перед словом. В. Лужанський написав значно менше за свого старшого колегу, немає жодної навіть малесенької збірки його поезій. Тим не менше це був тонкий лірик, який дуже любив життя і славив у них своїх земляків-хліборобів. Пишучи про жнивара, у вірші “Несу й своєї праці плід” він приміряє себе до нього:

Вітчизні, мов бджола у соти.
Несу й своєї праці плід –
Той, що підносить у висоти
Мого народу родовід.

Як і Степан Шевряков, він народився довоєнного травня – на чотири роки пізніше. І помер у стільки ж – у сорок п’ять. Очевидно любов до поезії, до рідного краю об’єднала їх у житті та смерті.

Гуморист **Борис Феоктистович Чамлай** народився у селі Розкішне. Тут навчався в школі, працював у колгоспі. Звідси писав перші замітки про односельців і надсилав їх до районної газети. Під впливом Степана Руданського та Степана Олійника почав писати байки. Перші літературні твори були надруковані у тій же районній газеті. Але став він відомим у першу чергу як гуморист, вже проживаючи в Кіровограді. Мова його творів проста, народна, соковита, мудра. Він небагатослівний, кожне його слово виважене й дотепне. Останній свій твір написав за рік до смерті у 2000 році.

Шевряков Степан Васильович

народився 22 травня 1937 року в селищі Голованівськ. У 1958 році закінчив Миколаївський державний педагогічний університет, філологічний факультет. Працював учителем, директором школи, інспектором шкіл відділу освіти Голованівської РДА. Автор поетичної збірки «Ватерлінія серця», яку вже видали після його смерті дружина та донька (1994 р.) Помер 28 січня 1982 року.

Григорук Євген Максимович

Народився 6 січня 1899 року в селі Троянка, в родині сільського писаря. Початкову освіту здобув від свого батька. У 1916 році успішно закінчив Балтську вищепочаткову школу. Навчався у Феодосійському вчительському інституті. Під час громадянської війни був одним із керівників партійної і повстанської роботи в окупованих місцевостях України. У травні 1921 року Є.М. Григорука переведено до Харкова на посаду члена колегії Всеукрвидаву. 24 жовтня 1924 року після важкої хвороби перестало битися серце поета і революціонера. Літературна спадщина Є. Григорука складається з більше ніж 20 українських поезій і півтора десятка творів російською мовою

Ковальчук Микола Сирович

Народився 12 грудня 1918 року в с. Полонисте, закінчив Уманське педагогічне училище, навчався в Севастопольському артилерійському училищі. Воював, був у полоні, утік. Потім знову фронт. Дійшов до Берліну. Має бойові ордени та медалі. Понад сорок років Микола Сирович викладає історію. Успішно закінчив Уманський учительський інститут, а потім - Одеський університет. Працював у с. Полонисте, потім у с. Йосипівка (Ульяновського району). Найдовше у с. Кримка, Первомайського району, що на Миколаївщині, де проживає нині. Автор книг: «Оточення вогневе», «Шепіт хвиль Ятранських», «Не було щастя зранку», «Розбурхана Ятрань», а також книг про рідне село та сусідню Давидівку, багатьох краєзнавчих досліджень. Лауреат премії ім. С. Шеврякова.

Валентин Леонідович

Народився 31 січня 1938 року в м. Кіровоград. Дитячі роки пройшли у селі Люшневате. Закінчив філологічний факультет Одеського державного університету. Працював відповідальним секретарем Одеської обласної організації СПУ. Автор поетичних збірок: «Говоріть, колоски , говоріть», «Ми - земля», «Дерево на обрії», «Білий , білий сніг», «Тінь дощу» і т.д. Лауреат літературних премій : ім. П.Тичини та ім. Е. Багрицького.

Павловський Станіслав Степанович

Народився 11 січня 1946 року на ст. Ємилівка. Згодом родина переїхала у м. Первомайськ Миколаївської області, де виріс майбутній прозаїк і здобув середню освіту. Закінчив філологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Працював завідувачем редакції видавництва «Мистецтво» та «Молодь». Автор книги «Чиста вода з Бугу», до якої увійшли оповідання, сатирично-гумористичної книги «Бути цього не може» та роману «Бронтозаври на випасі». Помер 2010 року.

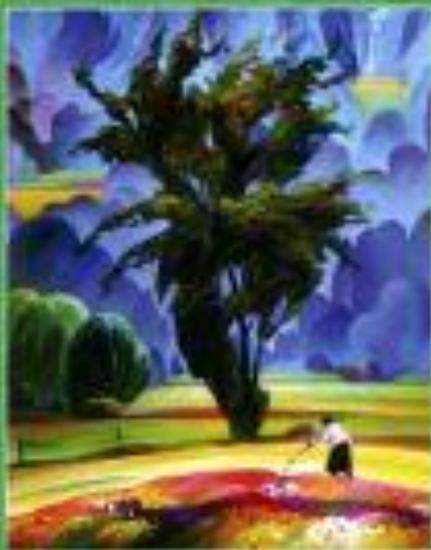
Надія Прядка народилася в с. Грузьке Голованівського району Кіровоградської області.

Закінчила філологічний факультет Кіровоградського державного педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна. Працює вчителем української мови та літератури в Шепилівській загальноосвітній школі I-II ступенів того ж району.

Поезії друкувалися в обласній газеті „Діалог”.
„Душі моєї полинові меди” – перша поетична збірка Надії Прядки.

Надія Прядка

Душі моєї полинові меди

Днями у харківському видавництві «Федорко» побачило світ ошатне видання, до якого увійшли найкращі зразки поетичних і прозових творів, гумор та сатира письменників, що народилися або проживали на Голованівщині та народні пісні, записані тут. Книжка має назву «У маминому саду. Література Голованівщини», її обкладинку, яка, до речі, виготовлена на твердій основі, прикрашає картина відомого львівського художника, вихідця з Голованівщини Валерія Марчака. Увазі читачів сайту пропонується вступна стаття до книги.

Хрестоматія "У маминому саду" також містить добірку віршів Валентина Мороза та Сергія Ткаченка, пуповина яких зарита в інших місцевостях України. Але їхні дитячі роки пройшли на теренах Голованівщини і отже вони отримали Боже благословення на творчість саме від цієї землі. Тут всотували в себе різнобарвність і чарівність української мови з її місцевими особливостями, тут слухали народних співів і перших солов'їв: В. Мороз - на берегах Південного Бугу в селі Люшнюваті, С. Ткаченко - в Свірневому та Голованівську.